

VRIJEME ZA STERILIZACIJU MAČAKA

Tradicionalno se mužjaci i ženke sterilisu u starosnoj dobi od šest mjeseci. Zbog zdravstvenih razloga te u cilju kontrole populacije, sterilizaciju je moguće obaviti i ranije. Tzv. „rana sterilizacija“ se može vršiti u četvrtom mjesecu starosti.

Razlozi za sterilizaciju kod ženki:

1. Važno je da se sterilizacija obavi prije prvog polnog ciklusa u cilju kontrole mačije populacije. Vrijeme pojave prvog tjeranja zavisi od rase, vremena kada je mačka rođena i individualnih karakteristika.
2. Izbjegavanje neugodnosti koje mogu biti posledica tjeranja . Ženke ulaze u polni ciklus, ukoliko ne zatrudne, na svake dvije sedmice tokom godine. Tokom ovog perioda ženke privlače veliki broj mužjaka. Mužjaci se u ovakvim situacijama tuku, prave buku i uriniranjem šire neprijatne mirise.
3. Sterilizacija je značajna i sa aspekta dobiti životinja. Neželjena legla su vrlo često žrtve nebrige vlasnika. Zbog neadekvatne veterinarske njege koja im se posvećuje, mačići vrlo često uginjavaju od zaraznih bolesti kao što je npr. „mačija gripa“.
4. Zdravstveni razlozi. Ženke koje nisu sterilisane su podložnije raznim oboljenima. Nesterilisane ženke često imaju probleme sa gnojnim zapaljenjem materice.

Razlozi za sterilizaciju mužjaka:

1. Kontrola neugodnosti koje uzrokuju nekastrirani mužjaci. Mužjaci lutaju u potrazi za ženkama koje su u tjeranju. Skloni su obilježavanju teritorija urinom vrlo neugodnog mirisa. Vrlo često učestvuju u tučama sa drugim mužjacima i prave buku.
2. Zdravstveni aspekt. Kastracija je značajna i sa ovog aspekta. Mačori koji učestvuju u tučama su skloni prenošenju zaraznih bolesti (mačija leukemija , virus mačije imunodeficijencije). Kod ovih jedinki se vrlo često javljaju abscesi. Za mačore je karakteristično, da u potrazi za ženkama prelaze velike razdaljine. Kao posljedica toga, vrlo često postaju žrtve automobila.
3. Mužjaci koji nisu kastrirani vrlo često odlutaju i nažalost, nikada više ne dođu kući. Ukoliko im je onemogućeno da bježe, postaju agresivni prema vlasnicima.

Koja je prava istina vezana za nedoumice o ranoj sterilizaciji?

1. Da li postoji rizik od anestezije ?

Problemi koji su se ranije javljali tokom anestezije (hipoglikemija, hipotermija npr.), danas su u potpunosti prevaziđeni. Hirurške i anestezijske tehnike su u značajnoj mjeri popravljene.

2. Da li nakon sterilizacije dolazi do promijena u ponašanju mačke?

Nakon opsežnih istraživanja, došlo se do saznanja, da sterilizacija nema uticaj na ponašanje mačke.

3. Da li će se nakon sterilizacije javiti problemi u rastu i razvoju mačke ?

Sterilizacija koja se uradi kod mačaka prije puberteta nema uticaj na rast i razvoj mačke (sterilizaciju je moguće uraditi sa sedam nedelja starosti).

4. Da li rana sterilizacija ima uticaj na povećanje uretralnog diametra ?

Studije koje su rađene vezano za ovaj problem, nisu pokazale vezu između povećanja uretralnog diametra i rane sterilizacije. Može se reći da je uretralni diameter promijenjen isto onoliko kao kod životinja koje su sterilisane nakon puberteta.

5. Koliki stres izazivaju vakcinacija/sterilizacija, koje se rade neposredno nakon udomljavanja mačke?

Većina vetrinara smatra da ove procedure treba sprovoditi u određenom vremenskom razmaku. Ukoliko se rade istovremeno (udomljavanje, vakcinacija i sterilizacija), ove procedure imaju uticaj na pojavu stresa. Stres dovodi do nepoželjnih situacija, kao što su, slabljenje imuniteta i pojačane reakcije na neželjena dejstva lijekova.

6. Kada treba sterilisati mačiće ?

Poželjno je da se mačke sterilišu prije polnog sazrijevanja :

- a.** Mačke koje imaju vlasnike treba da se sterilišu nakon prve vakcinacije.
- b.** Mačke koje se uzimaju sa ulice, treba sterilisati dok su još u ustanovi koja o njima brine ili nakon udomljavanja (voditi računa da se prvo uradi vakcinacija).

Pitanja vezana za vakcinaciju

Prvu vakcinaciju treba uraditi u uzrastu od osme do devete sedmice starosti. Revakcinacija se radi od dvanaeste do trinaeste sedmice, zavisno od preporuke proizvođača. Vakcine se uobičajeno daju protiv sledećih uzročnika: virusa mačije influence, mačije leukemije, infektivnog enteritisa, Bordetelle bronchoseptica i Chlamidophile. Različite kombinacije vakcina su dostupne na tržištu.

Preporučeno vrijeme za sterilizaciju:

- a .** Mačića sa pedigreeom - Ovi mačići se rijetko uzimaju prije četrnaeste nedelje starosti, su obično vakcinisani prije dolaska kod novog vlasnika. Preporučuje se da se sterilizacija uradi tri sedmice nakon dolaska u novi dom. Vlasnici su nekad obavezani ugovorom, koji su napravili sa odgajivačem, da neće sterilisati mačku. Ovo se obično odnosi na mačke koje su planirane za rasplod.

b. Mačići koji se uzimaju iz prihvatilišta – Mačke koje se uzimaju iz prihvatilišta su obično stare osam do devet sedmica. Novi vlasnici se putem telefona obavijeste o najpogodnijem vremenu za sterilizaciju. Ove organizacije sprovode javne kampanje koje afirmišu sterilizaciju. Organizacije koje se bave udomljavanjem mačaka preporučuju sledeće :

- Sterilizaciju treba uraditi prije udomljavanja (od 10 . do 12. sedmice). Prva vakcinacija se sprovodi dok su mačke u prihvatilištu. Vlasnik na sebe preuzima obavezu, da program vakcinacije sprovede do kraja. Sterilizaciju treba obaviti u prihvatilištu. Na ovaj način se u značajnoj mjeri smanjuje rizik od infekcija.
- Mačke koje već imaju vlasnika, sterilišu se sa osam do deset sedmica starosti. Vlasnik se ranije potpisom obavezao, da će mačku sterilisati u predviđenom vremenu. U ovom slučaju mačka je prvu vakcinu već dobila u prihvatilištu. Vlasnik je i u ovoj situaciji dužan program vakcinacije sprovesti do kraja.

Mačke koje se uzimaju sa ulice

Ukoliko se mačke uzimaju sa ulice prije osme nedelje starosti sa njim se postupa isto kao sa mladim mačkama iz prihvatilišta. Kada se mačke puštaju na slobodu (trap- neuter- release program), preporučuje se sterilizacija sa sedam nedelja starosti. Uobičajeno je da se ovim mačkama u cilju lakše identifikacije obilježavaju uši.

Hemijska sterilizacija

Postoji veliki interes za ovaj vid sterilizacije, ali stav većine veterinara je da ovo nije adekvatan način.

Upotreba progestagena

Ima veliku primjenu , ali i u ovom slučaju stav veterinara je da se insistira na hirurškim procedurama jer je ovo najbolji način da se trajno riješi problem.

Razlika između sterilisanih i nesterilisanih ženki (determinacija reproduktivnog stausa).

Veoma je teško napraviti razliku između sterilisanih i nesterilisanih ženki. Postoji nekoliko načina za određivanje reproduktivnog statusa. Prva stvar koja se može uraditi je da se mjesto na kojem je eventualno urađena operacija obrije. Brijanje ovog mjesta kod sterilisanih ženki omogućava pronalaženje ožiljnog tkiva, koje će ukazati da je urađena operacija. Mačke se određeno vrijeme mogu posmatrati. Na ovaj način uočavamo ponašanje koje je karakteristično za ženke u tjeranju (sterilisane ženke ne ispoljavaju ovaj tip ponašanja). Nekada je na ovaj način nemoguće utvrditi reproduktivni status ženke. Najčešći i najefikasniji način utvrđivanja reproduktivnog statusa ženke (da li je već sterilisana ili nije) je hirurška eksploracija. Mačka se uvodi u opštu anesteziju, hirurškim postupkom se utvrđuje prisustvo reproduktivnih organa. Ukoliko se ovi organi pronađu odmah se pristupa sterilizaciji. U novije vrijeme veliku primjenu u određivanju reproduktivnog statusa imaju testovi krvi (hormonalni status).